

Nascholen doe je zelf

Tja – nog steeds is alles anders door alle toestanden rond corona. We zijn online actiever dan ooit, noodgedwongen. Teams, Zoom, BlueJeans hebben voor velen van ons weinig geheimen meer. En online doen we zo af en toe ook best heel aardige ontdekkingen. Geen wonder dat je ook op het gebied van nascholing veel online mogelijkheden vindt, ook gratis. Een greep uit het aanbod.

Als start verwijs ik graag naar het online nog steeds beschikbare materiaal dat najaar 2014 verscheen in de Kohnstamm Kennisreeks: *Vreemde-talen-didactiek in veertig (en meer) werkbladen*, een bundeling van de jarenlange vakdidactische praktijkervaringen van de UvA-didactici Peter Bimmel en Chantal Weststrate. Alle werkbladen kun je – gratis – downloaden op bit.ly/lm-werkbladen. Ze bestrijken thema's rond het onderwijs moderne vreemde talen: lesopbouw, zelfstandig leren, leerstrategieën, taakgericht taalonderwijs, de vier taalvaardigheden, woordenschat, grammatica, literatuur (zie het kader voor een voorbeeld). Veel werkbladen zijn ook handig voor ervaren docenten. Een soort didactische opfriscursus zogezegd – zonder bijeenkomsten, puur voor thuisgebruik – oftewel: nascholing gratis en voor niets.

Verschillende initiatieven

Sinds meerdere jaren is het universitair Meesterschapsteam Moderne Vreemde Talen actief: bit.ly/lm-mm. Het stimuleert vakdidactisch onderzoek op het gebied van moderne vreemde talen (mvt), waarbij onderzoekers en scholen samenwerken. Op de website zegt het

team over zijn werk: 'Uitgangspunt van de werkzaamheden van het team is een visie op het modernevreemdetalonderwijs waarbij het schoolcurriculum wordt verrijkt door meer aandacht voor betekenisvolle inhoud in het curriculum.' Kijk vooral eens bij 'Studiedagen, nascholing en outreach': onder 'Tools' wordt bijvoorbeeld verwezen naar de website pws-wereld.nl, waar bovenbouwleerlingen ideeën en ondersteuning vinden voor een profielwerkstuk binnen de moderne vreemde talen, per taal, attractief vormgegeven, met heel wat materiaal en uiterst bruikbare checklists in een handige toolkit.

Het ICLON (de lerarenopleiding van de Universiteit Leiden) organiseert sinds jaar en dag de Good Practice Day voor talendocenten, erg inspirerend maar niet gratis. Met wat zoeken kom je toch ook bij allerlei gratis aanbod uit, bijvoorbeeld de pdf-publicatie *Bouwstenen voor goed online onderwijs* (juni 2020) van Michiel Dam en Christel Verberg (bit.ly/lm-onlineond): een compact pakket

met achtergronden, tips en trucs voor de online lessen die tegenwoordig vaak nodig zijn.

Vanzelfsprekend is er ook veel fraais te vinden bij SLO (www.slo.nl). Voor de talen is er het vakportaal mvt: www.slo.nl/vakportalen/mvt. Per taal is de site steevast zo georganiseerd:

- Wat is de historie van het vak Frans/Duits/Engels/et cetera in Nederland?
- Wat is het belang van het vak?
- Wat speelt er binnen het vak?
- Wat is de ruimte binnen wet- en regelgeving?
- Hoe ziet de doorstroom primair naar voortgezet onderwijs eruit?

Op de site zijn allerlei gratis downloadbare publicaties te vinden, bijvoorbeeld

WERKBLAD GEBLINDDOEKT LEZEN

Werk in tweetallen.

- Leerling A: je krijgt een leestekst; lees de tekst zorgvuldig door zodat je de vragen kunt beantwoorden die leerling B je straks over de tekst gaat stellen.
- Leerling B: bedenk minstens vijf vragen die je straks gaat stellen aan leerling A om erachter te komen wat er in de voor jou onzichtbare leestekst van leerling A staat.

Stel je vragen aan A en schrijf daarna aan de hand van de antwoorden die je op je vragen hebt gekregen een samenvatting van de tekst.

Wissel daarna van rol.

over spreekvaardigheid Engels: bit.ly/lm-enspeak. Natuurlijk vind je op de SLO-site ook allerlei info over Curriculum.nu, dat overigens ook een eigen site heeft: www.curriculum.nu. Kijk hier vooral ook eens onder 'Downloads'. Goed om in de gaten te houden, want de vernieuwingstrein dendert door.

Projecten en instituten

Soms bieden speciale projecten ook het nodige. Zo is er het buurtaalproject Nachbarsprache–Buurcultuur van de Radboud Universiteit Nijmegen en de Universität Duisburg-Essen met veel downloadbaar materiaal. Bijvoorbeeld de publicatie *Vreemde talen leren: Good practice in leer materiaal* (via bit.ly/lm-leermateriaal), of een vergelijking tussen Nederlandse en Poolse leergangen Duits in *IDV-Magazin 92* (bit.ly/lm-idv).

Soms bieden commerciële nascholingsinstellingen ook gratis materiaal. Een mooi voorbeeld is E-WISE (www.e-wise.nl). E-WISE bestaat al ruim twintig jaar en begon met online informatie en cursussen voor medische professionals. Later is het aanbod verbreed met pakketten voor niet-medische professionals zoals advocaten, notarissen, accountants en fiscalisten. Sinds 2018 richt men zich ook op docenten – voor het basisonderwijs met meer dan 120 en voor het voortgezet onderwijs met meer dan 100 gespecialiseerde onderwerpen, waaronder een nog groeiend aanbod specifiek voor talendocenten. Elke E-WISE-cursus wordt afgesloten met een certificaat. Heel aardig is de mogelijkheid een paar cursussen gratis uit te proberen, zie bit.ly/lm-ewise. Enkele voorbeelden van cursussen: 'Close reading, werken aan dieper tekstbegrip', 'Hoogbegaafdheid: Meer dan alleen IQ', 'Werkvorminstructies waarmee je leerlingen écht laat samenwerken'.

Kortom: aan de slag! Er is geen reden om je door corona te laten tegenhouden. ■

Kees van Eunen

AUDIO-LINGUA Luistervaardigheid voor dertien talen

Audio-Lingua (www.audio-lingua.eu) is een website die meer dan 6800 geluidsbestanden in 13 talen bevat om luistervaardigheid mee te oefenen. De site moet je niet gebruiken in lesurgebonden werktijd in een volle klas. Luisteren is een individuele bezigheid die de leerlingen overal kunnen uitvoeren. Daar is geen leslokaal en kostbare lestijd voor nodig. Een korte inleiding over de werkwijze van Audio-Lingua volstaat, gevolgd door een klassikale of individuele evaluatie van de beluisterde teksten.

Luisteren naar korte teksten

Op de homepage van Audio-Lingua krijg je dertien vlaggetjes te zien, die elk een taal voorstellen. Naast de vlaggen is er de mogelijkheid om met een rolmenu de taal, het ERK-niveau, de stem van man of vrouw, de leeftijd van kind tot volwassene en de tijdsduur van de opname van 30 tot 180 seconden te kiezen.

Een docent Duits kiest bijvoorbeeld het niveau A1 voor het eerste leerjaar. De leerlingen moeten dat thuis ook doen na het openen van Audio-Lingua. Dat levert 158 opnames op. De docent kiest er één uit en eindigt met de opdracht dat leerlingen deze luistertekst thuis downloaden en beluisteren. Dat kunnen ze net zo vaak doen als nodig is. Ze maken notities over de inhoud, die ze printen en mee naar de les nemen of per elektronische leeromgeving naar de docent sturen. Daarna vertellen ze klassikaal (of via Zoom of Teams) in de doeltaal wat ze hebben beluisterd, uiteraard zonder voorlezen van papier. De docent stelt zo nodig nog vragen over de luistertekst.

Als de leerlingen eenmaal weten wat hun niveau is, kunnen ze ook zelf een keuze uit de vele opnames maken. De docent geeft alleen nog maar de opdracht om een luistertekst zelf uit te kiezen en er aantekeningen bij te maken,

en overhoort de teksten die de leerlingen hebben beluisterd of geeft een andere verwerkingsopdracht op.

Lockdown

Maar Audio-Lingua heeft nog een aantrekkelijke functie voor leerlingen van een hoger niveau. Het is ook mogelijk om een woord in te vullen dat moet voorkomen in de te beluisteren titel van de tekst. Leerlingen die een bepaalde sport bedrijven of over iets anders informatie willen, typen dat woord in in het zoekveld. Ook de actualiteit kan hierbij gebruikt worden. Zo heeft het woord *brexit* maar liefst 27 luisterteksten als resultaat.

Een ander actueel voorbeeld: het Franse woord *confinement*. De leerlingen zullen misschien niet weten wat dit woord betekent. Dat hoeft ook niet, want het bijzondere van dit programma is dat de zoekresultaten de leerlingen titel én samenvatting van de luisterteksten geven, zodat zij de betekenis van het woord kunnen raden. Er zijn dertig opnames over dit woord. Je hoeft maar te scrollen en je weet wat het is.

Ik heb zomaar een geluidsfragment gekozen en zie dat het niveau B1 is met een vrouwenstem van een volwassene en dat de duur niet langer dan een minuut is. Als een leerling het woord nog niet kan duiden, dan is er een ander fragment op niveau A2: 'Karine nous explique comment sa journée est organisée pendant le confinement'. Als leerlingen kiezen voor 'adolescents', hun leeftijdgenoten, dan krijgen ze natuurlijk te horen hoe die de lockdown ervaren. En zo biedt Audio-Lingua bijna 7000 korte luisterfragmenten over een breed scala aan onderwerpen op allerlei niveaus, die docenten de mogelijkheid geven om luistervaardigheid zonder veel voorbereiding binnen en buiten de les aan bod te laten komen. ■

John Daniëls